

Raport
pentru elaborarea proiectului de lege privind Codul penal

„Îmbunătățirile necesare

(...) Pentru a oferi stabilitate cadrului juridic în care pot fi demarate anchetele, guvernul ar trebui să finalizeze noul Cod de procedură penală (CPP) și să facă progrese în ceea ce privește proiectul de Cod penal.”

*(Extras din „Raportul intermediar privind progresele
realizate de România în domeniul
reformei justiției și al luptei împotriva corupției”
Bruxelles, 23 iulie 2008)*

Considerații privind premisele reglementării

În acest context, unul dintre domeniile de interes îl reprezintă noul Cod penal, a cărui adoptare este de așteptat să răspundă mai multor aspecte urmărite de către Comisia Europeană.

Elaborarea unui cod penal presupune mai multe premise: o evoluție a relațiilor sociale, care face ca vechile reglementări să apară ca depășite; o activitate de cercetare științifică laborioasă, desfășurată în prealabil și menită să identifice necesitățile de reglementare relevate de doctrină și practică; cunoașterea aprofundată a celor mai recente tendințe ale legislațiilor naționale din Europa și a normelor europene în domeniu.

Profunde transformări în plan politic, social și economic, suferite de societatea românească în cele aproape patru decenii care au trecut de la adoptarea Codului penal în vigoare, și mai ales în perioada de după 1989, nu lasă loc pentru nicio îndoială în privința **necesității adoptării unui nou Cod penal.**

Răspunzând cerințelor procesului de monitorizare al Comisiei Europene, **proiectul noului Cod penal** are ca punct de plecare necesitatea elaborării unui nou proiect, care să preia elementele ce pot fi menținute din Codul în vigoare și din Legea nr. 301/2004 și să le integreze pe baza unei concepții unitare alături de elemente preluate din alte sisteme de referință, dar și din reglementările adoptate la nivelul Uniunii Europene pentru realizarea spațiului de libertate, securitate și justiție.

Proiectul noului Cod penal urmărește îndeplinirea următoarelor obiective:

1. crearea unui cadru legislativ coerent în materie penală, cu evitarea suprapunerilor inutile de norme în vigoare existente în actualul Cod penal și în legile speciale;
2. simplificarea reglementărilor de drept substanțial, menită să faciliteze aplicarea lor unitară și cu celeritate în activitatea organelor judiciare;
3. asigurarea satisfacerii exigențelor decurgând din principiile fundamentale ale dreptului penal consacrate de Constituție și de pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte;
4. asigurarea conformității cadrului legislativ penal național cu reglementările adoptate la nivelul Uniunii Europene;
5. armonizarea dreptului penal material român cu sistemele celorlalte state membre ale Uniunii Europene, ca o premisă a cooperării judiciare în materie penală bazată pe recunoaștere și încredere reciprocă.

Comisia pentru elaborarea proiectul noului Cod penal

În vederea elaborării proiectului unui nou Cod penal al României a fost constituită, prin ordin al ministrului justiției și libertăților cetățenești, o comisie de specialitate formată din colaboratori externi, precum și din reprezentanți ai Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești - Direcția Elaborare Acte Normative, Studii și Documentare.

Asumarea unui demers de o asemenea amploare și complexitate nu se putea concepe altfel decât prin apelarea la înalta expertiză a unor nume de referință din doctrina și practica de specialitate.

Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești a beneficiat de participarea, în cadrul comisiei de elaborare a proiectului noului Cod penal, a unor cadre universitare ale unor

prestigioase facultăți de drept, precum și a unor renumiți practicieni în materie, cu toții având îndelungată experiență practică în calitate de avocați, judecători, procurori și de formatori pentru numeroase promoții de juriști:

- procuror Katalin-Barbara Kibedi, consilier al ministrului justiției și libertăților cetățenești, președinte al Comisiei;
- profesor univ. dr. Valerian Cioclei, Facultatea de Drept, Universitatea din București;
- profesor univ. dr. Ilie Pascu, Facultatea de Drept și Științe Administrative, Universitatea "Andrei Șaguna" din Constanța;
- conf. univ. dr. Florin Streteanu, Facultatea de Drept, Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca;
- judecător Gabriel Ionescu, Înalta Curte de Casație și Justiție;
- judecător Ana Cristina Lăbuș, membru al Consiliului Superior al Magistraturii;
- judecător Andreea Stoica, Curtea de Apel București, detașat la Consiliul Superior al Magistraturii;
- judecător Mihail Udroi, Tribunalul București, detașat la Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești;
- avocat Marian Nazat;
- consilier Elena Cismaru, șef sector - Sectorul de legislație penală și contravențională - Consiliul Legislativ, reprezentantul acestei instituții în Comisie, în temeiul art.26 alin.(2) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Pe parcursul procesului de elaborare a proiectului, Comisia a avut privilegiul să beneficieze de colaborarea și sprijinul unor renumiți specialiști în materie precum prof. univ. dr. Jean Pradel - profesor emerit al Universității din Poitiers, prof. univ. dr. George Antoniu - directorul Institutului de Cercetări Juridice al Academiei și prof. univ. dr. Costică Bulai din cadrul Facultății de Drept a Universității București. De asemenea, a existat o foarte bună colaborare cu judecătorii și procurorii de la instanțe și parchete, care prin criticile și sugestiile formulate asupra reglementărilor propuse în proiect au influențat semnificativ opțiunea finală în favoarea anumitor soluții prezente în proiect.

Ședințele în cadrul Comisiei pentru elaborarea noului Cod penal al României au avut loc săptămânal, membrii Comisiei trebuind să efectueze și studiu individual pentru găsirea

soluțiilor optime, în concordanță cu noile tendințe existente în dreptul penal material al celorlalte state membre ale Uniunii Europene.

Ca urmare a activității desfășurate de Comisia constituită pentru elaborarea noului Cod penal în cadrul Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești și potrivit normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, prin Hotărârea Guvernului nr.1183/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.686 din 8 octombrie 2008, au fost aprobate „**Tezele prealabile ale proiectului Codului penal**”.

În cadrul elaborării proiectului în plenul Comisiei, dar și pe parcursul lucrărilor și a dezbaterilor publice organizate cu privire la proiect, un aspect important l-a reprezentat corelarea cu prevederile conținute de proiectului noului Cod de procedură penală.¹

S-a agreat de toate părțile implicate în coordonarea și desfășurarea activității celor două comisii de elaborare legislativă că activitatea acestora trebuie corelată, întrucât perspectiva unitară care trebuie să stea la baza promovării reformei complexe a dreptului penal reclamă în mod necesar o corelare perfectă a soluțiilor conținute de cele două legi complexe – fundamente ale sistemului juridic român.

Proiectul noului Codului penal cuprinde, urmându-se structura consacrată, două părți: partea generală și partea specială.

Partea generală reunește regulile aplicabile ansamblului infracțiunilor reglementate de legislația penală, indiferent de natura acestora, delimitând cadrul general de aplicare a legii penale, definind infracțiunea, stabilind trăsăturile sale generale și elementele constitutive, reglementând totodată condițiile generale de tragere la răspundere penală, sancțiunile și modul lor de aplicare.

Partea specială, care cuprinde principalele infracțiuni, grupate în funcție de valorile sociale a căror ocrotire se realizează prin incriminare. Au fost avute în vedere, spre a fi incluse în partea specială a Codului, categoriile de infracțiuni cu care practica judiciară se

¹ În cadrul Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești s-au desfășurat în această perioadă și lucrările Comisiei pentru elaborarea noului Cod de procedură penală.

confruntă în mod frecvent, cele prin care se aduce atingere unor valori sociale fundamentale pentru o societate democratică, dar și faptele a căror incriminare este impusă de dezvoltarea societății contemporane.

Prin atingerea obiectivelor sus-menționate se va realiza **racordarea legislației penale naționale la exigențele contemporane ale principiilor fundamentale ale dreptului penal.**

De asemenea, în plan social, simplificarea reglementărilor de drept substanțial, coroborată cu modificările preconizate în proiectul Codului de procedură penală, **ar trebui să conducă la asigurarea previzibilității legii penale, precum și la creșterea încrederii generale în actul de justiție penală.**

Rezultat al activității intense de cercetare și elaborare desfășurate de Comisie, efort tradus prin transpunerea în cadrul legislativ penal național a reglementărilor adoptate la nivelul Uniunii Europene, prin preluarea unor soluții moderne din dreptul comparat, dar și prin valorificarea propunerilor reținute, de-a lungul timpului, de practică și doctrină, sau prin păstrarea și îmbunătățirea soluțiilor consacrate din legislația actuală, și nu în ultimul rând prin înglobarea propunerilor de modificare și completare reținute în cadrul procesului de dezbatere publică, **proiectul de lege privind Codul penal a fost definitivat și urmează să fie înaintat Guvernului în vederea adoptării sale.**

Cătălin PREDOIU

MINISTRUL JUSTITIEI ȘI LIBERTĂȚILOR CETĂȚENEȘTI